

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Центр заочної та вечірньої форми навчання

Кафедра Фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____
(підпис)
“ ____ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою
«Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»

на тему: «Податок на прибуток підприємств: проблеми удосконалення
механізму стягнення»

Виконавець:

студент 4 курсу центру заочної та вечірньої
форми навчання

Шендерук Дар'я Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н, доцент

Дубовик Ольга Юхимівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА - 2021 року

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

З точки зору ринкових відносин і, насамперед, при переході до ринку податкова система є одним з найважливіших економічних регуляторів, основою фінансово-кредитного механізму державного регулювання економіки. Важливим важелем регулювання розподілу між державою та підприємствами всіх форм власності прибутку як основного джерела інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств є податок на прибуток підприємств, який є частиною податкової системи України. Цей податок історично займав центральне місце у оподаткуванні суб'єкта господарювання, оскільки показники доходу традиційно розглядались як основна характеристика діяльності суб'єкта господарювання.

Поліпшення сучасного стану податку на прибуток підприємств є однією з найважливіших соціально-економічних проблем, швидке вирішення яких значною мірою залежить від подальшого розвитку фінансової системи України та економіки в цілому.

При оподаткуванні прибутку підприємств центральними питаннями є визначення рівня податкових ставок, об'єкта оподаткування, умов надання податкових пільг підприємствам та їх складу тощо. Тому своєчасне вирішення вищезазначених питань стає особливо актуальним як основа для вдосконалення та модернізації оподаткування прибутку підприємств та виходу на новий, більш сучасний рівень оподаткування в Україні в цілому.

Важливе значення податку на прибуток у наповненні державного бюджету та регулюванні економічних процесів обумовлює актуальність проведення поглиблених наукових досліджень щодо пошуку шляхів вдосконалення механізму стягнення та адміністрування даного податку.

Вагомий внесок в дослідження сутності податку на прибуток, механізму його функціонування та адміністрування зробили вітчизняні вчені: Андрущенко В.Л., Бак Н.А., Бечко П.К., Войткова І.Р., Захарчук О.А., Десятнюк О.М., Крисоватий А.І., Короткевич О.В., Калінеску Т.В.,

Литвиненко Я. В., Мулик Т.О., Мельникова Л.О. , Пасько Т.О., Проскура К.П., Серебрянський Д.М., Соколовська А.М., Янжул І.І., Якушник І. Д. та інші. Поряд з тим,мінливість економічних процесів та важливість податку для формування доходів держави визначає необхідність пошуку шляхів підвищення ефективності справляння та адміністрування податку на прибуток підприємств.

Мета дослідження полягає в узагальненні теоретично-методологічних засад функціонування податку на прибуток та розробці практичних рекомендацій з удосконалення механізму стягнення та адміністрування податку на прибуток підприємств в Україні.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні задачі:

- узагальнити теоретичні знань з еволюції та розвитку оподаткування прибутку підприємств і дослідження економічної сутності податку на прибуток;
- дослідити нормативно-правового забезпечення оподаткування прибутку підприємств в Україні
- визначити роль податку на прибуток підприємств у формуванні доходів бюджету в Україні;
- проаналізувати процес формування та оподаткування прибутку ПАТ «ДМК «Таврія»;
- узагальнити зарубіжний досвід застосування механізму стягнення та адміністрування податку на прибуток підприємств;
- визначити перспективи удосконалення системи оподаткування прибутку підприємств в Україні.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є механізм стягнення податку на прибуток підприємств.

Предмет дослідження кваліфікаційної роботи – теоретичні та практичні аспекти функціонування податку на прибуток підприємств, що проявляються в економічних відносинах між державними органами та суб'єктами господарювання з приводу стягнення податку на прибуток підприємств та

формування дохідної частини бюджету країни.

Інформаційним забезпеченням виступають нормативно-правові акти України, зокрема Податковий кодекс України, наукова література українських і зарубіжних авторів, статті періодичних видань, статистичні збірники та звіти, доповіді науково практичних конференцій, дані Державного комітету статистики України, Державної казначейської служби України, Міністерства фінансів України, Державної податкової служби України, Національного банку України, ресурси мережі Інтернет.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення основних завдань була використана сукупність загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: системно-функціональний підхід у процесі дослідження сутності економічних категорій та методи теоретичного аналізу і синтезу; методи систематизації, групування, аналізу й узагальнення для визначення особливостей стягнення та розрахунку податку на прибуток підприємств та імплементації зарубіжного досвіду; методи структурного аналізу використані у процесі розробки пропозицій щодо формування напрямів підвищення ефективності функціонування податку на прибуток підприємств в Україні.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (43 найменувань) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 77 сторінок. Основний зміст викладено на 74 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 10 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи оподаткування прибутку підприємств» розглянуто еволюцію становлення та розвитку оподаткування прибутку підприємств, досліджено джерела сплати податку на прибуток, розглянуто нормативно-правове забезпечення механізму стягнення податку на прибуток підприємств..

У другому розділі «Фіскальна ефективність функціонування податку на прибуток в Україні» визначено роль податку на прибуток підприємств у формуванні доходів бюджету, проаналізовано процес формування та оподаткування прибутку підприємства (на прикладі ПАТ «ДМК «Таврія»).

У третьому розділі «Шляхи вдоконалення механізму стягнення податку на прибуток підприємств» узагальнено зарубіжний досвід оподаткування прибутку підприємств, окреслено перспективи удосконалення системи оподаткування прибутку в Україні.

ВИСНОВКИ

Питання створення ефективної системи оподаткування посідає важливе місце серед багатьох фінансово-економічних проблем ринково орієнтованих економік. Податок на прибуток підприємств є невід'ємною частиною податкової системи більшості країн. Система оподаткування в Україні має певні особливості та власну історію становлення та розвитку. Особливостями сучасної національної системи оподаткування прибутку підприємств є відсутність чіткої та цілеспрямованої державної політики. Виникають суперечності у визначенні об'єктів оподаткування, постійні зміни у податковому законодавстві та методах обчислення податку. Механізм збору та управління корпоративним прибутком потребує перегляду та реформування.

Податок на прибуток у формі оподаткування є прямим податком, який безпосередньо залежить від суми доходу платника і його вплив на діяльність суб'єктів господарювання є дуже значним. Оподаткування прибутку юридичних осіб є, з одного боку, основним фіскальним інструментом, а з іншого - основним інструментом регулювання та стимулювання економічної діяльності бізнесу. Податок на прибуток неоднозначний: з одного боку, він, як частина податкової системи, є специфічною формою виробничих відносин, який його соціальний зміст, а з іншого боку, є частиною вартості національного доходу в грошовій формі, в зокрема, доходи юридичних осіб,

що характеризує його матеріальний зміст. Слід мати на увазі, що об'єктивне існування податку на прибуток з притаманними йому функціями є лише теоретичною абстракцією. Практичне використання податку залежить від податкової та фінансової політики, що проводиться в державі, від того, які політичні сили при владі, який рівень розвитку демократії, податкової культури тощо.

Згідно з Податковим кодексом України, основна ставка податку становить 18%, яка поширюється як на резидентів, так і на нерезидентів згідно з чинними нормами ПКУ. Податок на прибуток підприємств є одним із визначальних та бюджетоутворюючих податків в Україні. Доходи від податку на прибуток підприємств до зведеного бюджету на 2020 рік зросли на 1,2 млрд грн порівняно з 2019 роком, водночас частка податку на прибуток підприємств у ВВП (без одноразових надходжень) у 2020 році зменшилась до 2,5%, що відповідає рівень 2016-2017. Натомість надходження податку на прибуток підприємств до державного бюджету на 2020 рік становлять 108,7 млрд грн, що становить 98,4 відсотка від затвердженого показника за рік.

У роботі приділено увагу розгляду стану та діяльності підприємства ПАТ ДМК "Таврія". Проаналізувавши фінансово-економічний стан підприємства, було зроблено висновок, що підприємство діє, хоча деякі показники трохи нижчі за очікувані.

Вивчаючи динаміку чистого прибутку ПАТ ДМК "Таврія", спостерігалось його зменшення у 2019 році порівняно з 2018 роком на 40,6 млн грн. (або 43,42%). Аналіз впливу на зміну прибутку таких факторів, як: ціна товару, обсяг реалізації, структура продукції та собівартість продукції, показав, що найбільший вплив на прибуток мав фактор зміни як - обсяг продажів, що негативно вплинуло на прибуток. У свою чергу, загальний вплив усіх вищезазначених факторів на прибуток від реалізованої продукції склав 21843,85 тис. грн. Також аналіз у другому розділі дав можливість зробити висновок, що у 2019 році компанія ПАТ «ДМК» Таврія »була не в

найкращому стані і спостерігається негативна тенденція в динаміці прибутку і, відповідно, зменшення податку на прибуток.

З метою узагальнення світового досвіду оподаткування прибутку підприємств та можливостей його застосування в Україні розглядається практика оподаткування підприємств у деяких зарубіжних країнах, зокрема США, Китаї, Великобританії, Словаччині тощо. За результатами дослідження, напрямки адаптації та вектори реформування діючої системи відповідно до досвіду зарубіжних країн, зокрема встановлення мінімального корпоративного податку, запровадження інвестиційного податкового кредиту, податкова підтримка пріоритетних галузей, встановлення прискореної амортизації та інше.

Дослідження питання збору податку на прибуток підприємств в Україні дозволяє зробити висновок про реформу механізму збору податку на прибуток підприємств щодо перетворення із суто фіскальної на стимулюючу систему оподаткування підприємств. Складність та проблематичність змін ускладнюється насамперед тим, що реформа відбувається в умовах нинішньої нестачі державних фінансових ресурсів, спричиненої низкою різноманітних факторів.

Загалом напрямки реформування податку на прибуток підприємств слід групувати за такими компонентами: усунення розбіжностей між податком та бухгалтерським обліком, скасування права платників податків переносити до наступних податкових періодів від'ємне значення об'єкта оподаткування з прибутку підприємств податок, звільнення від оподаткування частини прибутку підприємств, що використовується для фінансування інвестиційних та інноваційних проектів.

Особливу увагу слід звернути на перспективи активізації діяльності з реформування податку в напрямку заміни його податком на виведений капітал. Податок на вилучений капітал створить більш сприятливі умови для залучення інвестицій в Україну, а також позитивно вплине на бізнес та інвестиційну діяльність, а також спростить фінансову звітність підприємств.

АНОТАЦІЯ

Шендерук Д. С. «Податок на прибуток підприємств: проблеми удосконалення механізму стягнення»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою «Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2021.

У роботі розглядаються теоретичні основи оподаткування прибутку підприємств, досліджено еволюцію становлення та розвитку оподаткування прибутку підприємств, розкрито нормативно-правовий механізм стягнення податку на прибуток підприємств в Україні.

Проаналізовано фіскальну ефективність податку на прибуток підприємств, визначено роль податку у формуванні доходної бази бюджетів, здійснено розрахунок податку на прибуток на основі аналізу діяльності підприємства.

Узагальнено зарубіжний досвід реалізації оподаткування підприємств та запропоновано шляху удосконалення механізму стягнення податку на прибуток підприємств. .

Ключові слова: оподаткування, податок на прибуток, доходи бюджету, механізм стягнення.

SUMMARY

Shenderuk D.S. "Corporate income tax: problems of improving the collection mechanism"

Qualifying work for a bachelor's degree in "072 Finance, Banking and Insurance" in the educational program "Finance, Financial Management and Insurance" - Odessa National University of Economics. - Odessa, 2021.

The paper considers the theoretical foundations of corporate income taxation, examines the evolution of the formation and development of corporate income taxation, reveals the legal mechanism for collecting corporate income tax in Ukraine.

The fiscal efficiency of the corporate income tax is analyzed, the role of the tax in the formation of the revenue base of budgets is determined, the income tax is calculated on the basis of the analysis of the company's activity.

The foreign experience of realization of the taxation of the enterprises is generalized and the ways of perfection of the mechanism of collecting the tax on the profit of the enterprises are offered. .

Key words: taxation, income tax, budget revenues, collection mechanism.